

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania Uniwersytetu [...] w O. oraz M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i
Fundusz Pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 marca 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację Uniwersytetu [...] w O. (dalej jako płatnik składek) oraz M. K. (dalej jako zainteresowany) od wyroku z dnia 9 maja 2014 r., którym Sąd Okręgowy w O. oddalił odwołania płatnika składek i zainteresowanego od decyzji z dnia 1 marca 2013 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. ustalającej, że przychody z tytułu wykonywania utworu i przeniesienia autorskich praw majątkowych uzyskane przez zainteresowanego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę u płatnika składek stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 750, art. 627 i art. 535 w związku z art. 555 k.c., art. 12 ust. 1

oraz art. 41 i następnych ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej jako ustawa o prawie autorskim), art. 99 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, art. 8 ust. 2a, art. 13 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 4 pkt 9, art. 11 ust. 1, art. 12 i art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako ustawa systemowa).

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji skarżącego i zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji zgodnie z wnioskiem apelacji.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony:

1) wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które skarżący sprowadza do pytań: a) czy umowy instytucji naukowej ze swoim pracownikiem o stworzenie utworu i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego, a także ustanowienie licencji podlegają przepisowi art. 8 ust. 2 ustawy systemowej (z dalszych wywodów wynika, że skarżącemu chodzi o art. 8 ust. 2a tej ustawy), b) czy stworzenie utworu (wykładu) i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego przez pracownika naukowo-dydaktycznego na rzecz uczelni, która jest jego pracodawcą rodzi obowiązki w zakresie ubezpieczenia społecznego;

2) potrzebą wykładni: a) art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i przesądzenia, czy na podstawie powołanego przepisu pracodawca może nabywać z chwilą przyjęcia „utworu pracowniczego” przysługujące autorowi autorskie prawa majątkowe bez względu na podstawę nawiązania stosunku pracy, czy też przepis ten znajduje zastosowanie wyłącznie w sytuacjach, w których strony łączy umowa o pracę, przy czym analogiczny wynik wykładni będzie odnosił się do art. 14 ustawy o prawie autorskim, który nie doczekał się dotychczas jednolitej wykładni, a niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, b) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w zakresie, czy stworzenie utworu, jego wykonanie i przeniesienie praw autorskich do niego można zakwalifikować jako „wykonywanie pracy” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli podstawą zobowiązania twórcy nie jest stosunek pracy, lecz umowa o stworzenie utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych oraz czy przepis ten znajduje zastosowanie do umowy o stworzenie

utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych; 3) oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie należy przypomnieć, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Z kolei odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Natomiast z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oczywiście

zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania żadnej z powołanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Formułowane przez skarżącego wątpliwości znalazły wprost rozstrzygnięcie w wyroku z dnia 8 października 2015 r., I UK 450/14 (niepublikowanym), którym Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną skarżącego wniesioną w sprawie o tożsamym stanie faktycznym i prawnym, stwierdzając, że nie ma w niej istotnego znaczenia okoliczność, czy umowy o stworzenie utworu dydaktycznego i przeniesienie autorskich praw majątkowych mogą stanowić tytuł do objęcia ubezpieczeniem społecznym, ale kwestią sporną jest ustalenie, czy wynagrodzenie (honorarium) z tytułu zawarcia takich umów stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W rezultacie Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że - przy uwzględnieniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych - wynagrodzenie ustalone w umowie zawartej przez szkołę wyższą ze swoim pracownikiem o stworzenie utworu dydaktycznego (wykładu) dla słuchaczy studiów podyplomowych i przeniesienie autorskich praw majątkowych na zamawiającego jest objęte hipotezą normy z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Sąd Najwyższy zajął również stanowisko, że wobec nieprzyjęcia przez Sąd drugiej instancji, iż zobowiązanie stanowiące podstawę przedmiotowych umów wynika z obowiązującego ubezpieczonego pensum dydaktycznego, wykładnia art. 12 ustawy o prawie autorskim nie ma znaczenia dla wyniku sprawy.

Natomiast odwołując się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący nie wskazuje żadnego przepisu prawa, którego naruszenie przez Sąd drugiej instancji miałoby wprost prowadzić do stwierdzenia wadliwości zaskarżonego wyroku i nie przeprowadza jakiegokolwiek wyводу jure w tym zakresie. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie takich okoliczności w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Należy wreszcie wskazać, że z tych względów Sąd Najwyższy odmawiał już przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych płatnika składek (między innymi postanowieniami z dnia 15 listopada 2015 r. w sprawach I UK 534/14, I UK 538/14, I UK 9/15, I UK 12/15, I UK 36/15 i I UK 37/15, z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie I UK 38/15 oraz z dnia 12 stycznia 2016 r., w sprawie I UK 97/15).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.